

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-24 ta' April, 2009

Citazzjoni Numru. 223/2007

A B f'isimha *proprio* u f'isem uliedha l-minuri C u D

-vs-

E B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-23 ta' Mejju 2007 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet:

Illi l-kontendenti żżewġu fil-ħmistax (15) ta' Ottubru tas-sena elf, disa' mija u tmienja u tmenin (1988) (Dok. A).

Illi miż-żwieġ tagħhom twieldu żewġt ulied, u cioè' C ta' sbatax-il sena u D ta' ħmistax-il sena, it-tnejn minuri (Dok. B) u (Dok. C).

Illi l-*ħajja* konjugali tal-kontendenti saret impossibli minħabba sevizzi, eċċessi, minaċċi, u nġurji gravi kommessi mill-konvenut kontra l-attriċi, u minħabba li *ż-żwieġ* tkisser irrimedjabbilment kif ser jirriżulta fil-kors tal-kawża.

Illi *inoltre*, il-*ħajja* konjugali bejn il-partijiet saret impossibli minħabba inkompatibbiltà ta' karattru.

Illi l-medjazzjoni bejn il-partijiet ma seħhitx u dan kif jirriżulta mill-anness dokument markat Dok. D.

Jgħid għalhekk il-konvenut għar-raġunijiet premessi, prevja kull dikjarazzjoni neċessarja u opportuna, għalfejn m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti konjuġi B minħabba sevizzi, eċċessi, minaċċi, u nġurji gravi kommessi mill-konvenut kontra martu l-attriċi, u minħabba li *ż-żwieġ* tkisser irrimedjabbilment, *oltre* dan, minħabba illi l-*ħajja* konjugali bejn il-partijiet saret impossibli minħabba inkompatibbiltà ta' karattru u tawtorizża lill-attriċi tgħix separatament mill-konvenut.

2. Tikkundanna lill-istess konvenut iħallas lill-attriċi u liż-*żewġ* minuri C u D manteniment adegwat li jogħġobha tiffissa din il-Qorti skond il-bżonnijiet ta' l-istess attriċi u *ż-żewġ* ulied u l-meżżi tal-konvenut, bil-modalità ta' *ħin*, lok u *għurnata* ta' pagament li tiġi wkoll stabbilita, inkluż provvediment għaž-*żieda* perjodika sabiex tagħmel tajjeb għall-awment fl-għoli tal-*ħajja* u għat-tnaqqis dirett mis-salarju u kwalunkwe introjtu ieħor tal-konvenut.

3. Tapplika kontra l-konvenut l-effetti tad-dispożizzjonijiet ta' l-artikoli 48, 50, u 51 tal-Kodiċi Ċivili tal-Liġijiet ta' Malta fis-sħiħ jew parzjalment b'dan illi jekk ikun il-każ, il-konvenut jitlef kull jedd li għandu għan-nofs l-akkwisti illi waqt iż-*żmien* ikunu saru l-aktar bil-*ħila* ta' l-attriċi u dan minn data illi tiġi stabbilita minn din il-Qorti bħala d-data meta l-konvenut ikun ta' lok illi ssir din is-separazzjoni.

4. Taffida lill-attriċi l-kura u l-kustodja taż-żewġ minuri C u D.

5. Ixxolji u tillikwida l-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejn il-kontendenti okkorrendo b'opera ta' perit nominand.

6. Tillikwida l-istess komunjoni u taqsamha f'żewġ porzjonijiet mhux neċessarjament ugwali.

7. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jirċievi l-att ta' diviżjoni relattiv u kuratur sabiex jirrappreżenta lill-eventwali kontumaċi fuq l-istess att.

8. Tikkundanna lill-konvenut sabiex jikkonsenja lill-attriċi fi żmien qasir u perentorju li jiġi lill-prefiss, l-oġġetti parafernali tagħha nkluż flus, *stocks*, *shares*, deheb u ħaġar prezzjuż, u fin-nuqqas tikkundannah iħallas lill-attriċi l-valur tagħhom kif jiġi hekk likwidat okkorrendo permezz ta' perit nominand.

9. Tordna lill-attriċi tgħix esklussivament fid-dar konjugali u ċioe' numru '*address ...*').

10. Tawtorizza lill-attriċi illi tirreġistra fir-Registru Pubbliku ta' Malta s-sentenza eventwalment mogħtija minn din l-Onorabbli Qorti.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut inġunt minn issa għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' l-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet, ippreżentata fl-14 ta' Settembru 2007, li permezz tagħha l-konvenut eċċepixxa bir-rispett:

1. Illi preliminarjament, diġa' hemm pendent quddiem din il-Qorti proċeduri ta' separazzjoni bejn il-kontendenti fl-ismijiet inversi liema proċeduri jinsabu fi stadju avanzat u differiti għas-26 ta' Ottubru 2007 (Cit.

Nru. ____/____JA) u kwindi dawn il-proċeduri għandhom jimxu flimkien ma' dik il-kawża.

2. Illi bla preġudizzju u fil-mertu, l-esponenti ma jopponix għall-ewwel talba *purche'* illi s-separazzjoni tiġi ppronunzjata minhabba tortijiet imputabbli solament lill-attriċi jew *in pessima ipotesi* minhabba inkompatibbiltà ta' karattru.

3. Illi l-esponenti jopponi għall-manteniment għat-tfal *stante* li dawn għandhom sittax-il sena u sbatax-il sena rispettivament u t-tnejn li huma jaħdmu. L-esponent però jopponi illi jkun hemm kundanna ta' manteniment għall-attriċi u dan *stante* illi kienet hi li tat lok għall-firda kif ser jiġi ampjament ippruvat waqt is-smiegħ u t-trattazzjoni ta' din il-kawża.

4. Illi l-esponent jopponi għat-tielet talba u anzi s-sanzjonijiet għandhom jiġu applikati biss fil-konfront ta' l-attriċi.

5. Illi huwa ma jopponix għar-raba' talba dwar kura u kustodja *purche'* illi jkun hemm aċċess adegwat favur tiegħu.

6. Illi huwa ma jopponix għall-ħames, sitt, seba' u t-tmien talbiet.

7. Illi huwa jopponi għad-disa' talba *stante* illi l-kreditu parafernali favur tiegħu huwa sostanzjali u *inoltre* *stante* illi t-tort tal-firda hija biss imputabbli lill-attriċi.

8. Illi huwa ma jopponix għall-għaxar talba.

9. Illi din il-kawża ġiet intavolata mill-attriċi inutilment in vista ta' dak sottomess fl-ewwel eċċezzjoni hawn fuq u għalhekk l-esponent m'għandux jiġi kkundannat iħallas spejjeż ta' dawn il-proċeduri.

10. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits preżentati mill-partijiet fosthom ta' l-istess partijiet;

Rat id-digriet tagħha tas-26 ta' Ottubru 2007 li permezz tiegħu innominat lill-Avukat Dottor Norma Vella bħala perit legali, u r-rapport ta' l-istess perit legali debitament maħluf fl-20 ta' Ġunju 2008;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

Illi kif ġia' ingħad l-attriċi qed jitlob is-separazzjoni mingħand żewġha l-konvenut għas-soliti raġunijiet. Il-partijiet jaqblu li għandhom jisseparaw iżda jwaħħlu f'xulxin għal dan. Il-konvenut fil-fatt ippropona huwa stess kawża oħra li qed tigi deciża illum ukoll. Minkejja li l-kawża kienet kontestata ħafna għall-inqas fejn jirrigwardja t-tfal (anke għaliex ġia' huma adolexxenti u wieħed minnhom sar maġġorenni fil-mori tal-kawża) ma kienx hemm wisq kuntrast. Għalhekk apparti t-tort ta' min tfarrak iż-żwieġ il-kontestazzjoni prinċipali kienet dwar il-qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti u l-manteniment li l-konvenut għandu jhallas. Il-Qorti għalhekk se tittratta l-vertenzi f'paragrafi għalihom.

TORT

Il-konvenut fl-affidavit tiegħu jgħid li *jien u l-mara qatt ma qbilna u kellna ħafna argument tul iż-żwieġ kollu* u jsemmi diversi kwistjonijiet li kienu nqalgħu; jgħid li ffit xhur wara ż-żwieġ martu ġriet warajh b'sikkina. Isostni li għalkemm għadu jgħix id-dar iħossu mbeżża' u jgħid li hu l-attriċi F qed jimbuttaha biex tissepara minn miegħu. Jaċċetta li t-tfal għandhom ikunu fil-kustodja ta' martu iżda *stante* l-eta' tagħhom li jkollu aċċess liberu għalihom. Kien dispot iħallas manteniment ta' għoxrin lira Maltin (Lm20) fil-ġimgħa għat-tfal. Skond l-attriċi l-inkwiet beda mil-ewwel lejl taż-żwieġ għaliex skond hi, lanqas biss ħares lejha.

Ċaħdet li hedditu bis-sikkina u tat verżjoni differenti ta' dak l-inċident. Issemmi xi inċidenti oħra li ħafna drabi jibdew fuq ħaġa żgħira u mbagħad jikbru.

Wara li eżaminat il-provi, il-Qorti taqbel mal-konklużjonijiet tal-perit legali f'dan l-aspett billi tikkondividi l-konklużjoni tagħha illi l-partijiet it-tnejn jaħtu għat-tifrik taż-żwieġ tagħhom u l-Qorti żżid li jidher ċar li kien hemm inkompatibbiltà estrema bejniethom li daħlithom f'*sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno insopportabile l'abitazione e la vita comune*'. (**"Caterina Agius vs Benedict Agius"** – Prim' Awla 13 ta' Ġunju 1967). Billi ma saritx kontro-talba t-tort ta' l-attur ma hux fundament għall-akkoljiment tat-talba għall-pronunzjament tas-separazzjoni iżda naturalment il-Qorti tieħdu in konsiderazzjoni fir-rigward tat-talba għall-applikazzjoni ta' l-artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili li l-Qorti se tiċhad. Dan *oltre* l-fatt li l-attur ippropona huwa wkoll kawża għal separazzjoni li naturalment trid tiġi deċiża a bażi ta' dawn il-konklużjonijiet.

KURA U KUSTODJA TAL-MINURI

Fil-mori tal-kawża l-minuri C sar maġġorenni u għalhekk il-Qorti se tipprovdi fuq il-minuri D billi tassinja l-kura u kustodja lill-attriċi kif m'hemmx kontestazzjoni li jsir, u takkorda lill-konvenut aċċess liberu.

QSIM TAL-KOMUNJONI U RITORN TA' BENI PARAFERNALI

Il-Qorti fil-kawża l-oħra li qed tiġi deċiża llum stess ikkonkludiet hekk fir-rigward:

"Il-punt kontenzjuż ħafna f'dawn il-proċeduri kien il-konsistenza ta' l-assi tal-komunjoni u kif għandhom jiġu maqsuma. Oltre dan il-konvenut qed jinsisti wkoll li għandu dejn ta' sitt elef lira ma ħuh u qed jitlob li dan jiġi meħud in konsiderazzjoni. Il-Qorti pero' taqbel ma' dak li issottomettiet l-attriċi li hija (il-Qorti) ma għandhiex tiegħu konjizzjoni ta' dan l-allegat kreditu. Jekk il-kreditur imsemmi jidhirlu li għandu jaġixxi huwa għandu jagħmel dan fuq inizzjattiva tiegħu.

Fir-rigward tal-komunjoni ta' l-akkwisti l-ikbar problema hija jekk għandhomx jinbiegħu ż-żewġ proprjetajiet 'x' u 'z', li ġew akkwistati separatament fiż-żwieġ. Garaxx bin-numru 'y' fl-istess triq huwa proprjeta' parafernali ta' l-attriċi u ġie mniffed magħhom. Il-Qorti ma tħossx li jekk tordna l-bejgħ tal-fondi 'x' u 'z' se ssolvi l-problema tal-partijiet, anzi jkunu qed jissograw li jsibu ruħhom bla dar għaliex huwa problematiku kif se jsibu fejn joqogħdu birrikavat (li jkollu jinqasam). Dan għaliex il-valur intier tal-proprjeta' huwa circa mija u erbat elef Ewro (€104,000) u naturalment ma hemmx ċertezza ta' xejn li jista' jingiebb dan il-prezz permezz tas-subasta. Kwindi il-Qorti se tassinja t-terran 'z' lill-attriċi u l-meżżanin 'x' lill-konvenut. Dan jista' jsir għaliex il-fondi niffduhom il-partijiet u għalhekk jistgħu jerġgħu jsiru żewġ fondi. Billi t-terran imiss mal-garaxx ikun aħjar li dan jibqa' miegħu peress li kif ġia' ngħad il-garaxx huwa proprjeta' parafernali ta' l-attriċi.

Il-konvenut qed jirreklama affarijiet oħra. Qed jitlob li jiġi kompensat għax-xogħol li għamel hu fil-garaxx 'y' imsemmi. Fil-fatt l-ewwel ippreżenta rikors (wara li kien ġia' ġie redatt ir-rapport tal-perit legali) fejn talab li ssir stima tal-valur tal-fond fis-sens li tiġi valutata ż-żieda fil-valur tiegħu għaliex skond hu din iż-żieda tinkwadra taħt l-artikolu 1320 tal-Kodiċi Ċivili bħala frott tal-beni parafernali li għandu jidhrol fil-komunjoni. Il-Qorti ċaħdet it-talba stante li l-provi kienu ġia' magħluqa iżda irriservatlu d-dritt li jressaq provi dwar spejjeż li seta' għamel. Iżda wara li ppreżenta affidavit il-Qorti laqgħet it-talba għall-isfilz tiegħu permezz ta' digriet tal-5 ta' Dicembru 2008 għall-istess raġuni. Għalhekk il-konvenut ma ressaq ebda prova fir-rigward u t-talba tiegħu ma tistax tintlaqa'.

Fir-rigward imbagħad tal-qliegħ mill-bejgħ ta' proprjeta' li kien xtara qabel iż-żwieġ (il-bejgħ sar matul iż-żwieġ) il-Qorti ma tarax kif tista' tiegħu konjizzjoni tagħhom għaliex ma hemm ebda prova ta' x'sar minnhom dawn il-flus. Il-konvenut ma gabx prova kif intefqu u f'hiex. Probabbilment nefaqlhom għax kellu bżonn jonfoqlhom – jista' jkun nefaqlhom fuq il-familja jew biex jixtri l-

proprietajiet li jiformaw il-komunjoni. Madankollu in mankanza ta' prova ta' fejn jinsabu jew f'hiex intefqu l-Qorti ma tistax tordna lill-attriċi tħallas il-valur tal-qliegħ li sar.

Fir-rigward tad-depożiti bankarji dawn tant huma minimi li jkun aħjar li kif issuġġeriet il-perit legali, kull parti żżomm il-kontijiet li huma f'isimha u jinqasmu dawk bi sħab a skans ta' problemi oħra.

Din il-kawża naturalment trid tirrifletti dak deċiż fil-kawża l-oħra b'dan li r-riferenza għall-attur giet mibdula għall-konvenut filwaqt li kull referenza għall-konvenuta giet mibdula għall-attriċi f'din il-kawża.

MANTENIMENT

Hawnhekk il-Qorti ddeċidiet illi: *“Fil-bidu tal-kawża peress li t-tfal kienu t-tnejn minorenni l-Qorti kienet iddekretat ħlas ta' disgħin lira Maltin (Lm90) kull ħmistax li eventwalment għie ridott għal tmienja u tletin lira Maltin (Lm38) fil-gimġha (imqassam hamsa u għoxrin lira Maltin (Lm25) għall-attriċi u tlettax-il lira Maltin (Lm13) għall-minuri. Il-Qorti għar-raġunijiet ġia' msemija ma tarax għaliex l-attriċi għandha tiġi privata mill-manteniment. Il-perit legali ssuġġeriet ħlas ta' disgħa u sittin Ewro u disgħin ċenteżmu (€69.90) fil-gimġha; il-Qorti tirrimarka wkoll li l-minuri li baqa' wkoll waslet biex issir maġġorenni u għalhekk biex tevita iktar litigazzjoni fir-rigward se tordna li l-konvenut għandu jħallas lill-attriċi disgħin Ewro (€90) fil-gimġha għall-attriċi u għaxar Ewro (€10) fil-gimġha għall-minuri u l-manteniment għall-istess minuri għandu jjeqaf kif appena din tagħlaq tmintax-il sena; salv naturalment kull dritt ta' l-istess minuri skond il-liġi fir-rigward. L-attriċi tipperċepixxi pensjoni żgħira għall-invalidita u naturalment f'każ li din tieqaf għal xi raġuni, jibqagħlha dejjem id-dritt li titlob awment in vista tal-bdil fiċ-ċirkostanzi tagħha. Il-Qorti taqbel ukoll li dak li qal l-attur fir-rigward tal-qliegħ tiegħu m'huwa affidabbli xejn.*

A skans ta' ripetizzjoni l-Qorti tadotta dawn il-konklużjonijiet f'din il-kawża.

DECIZJONI

Il-Qorti għalhekk qed tiddeciedi l-kawża billi:

- 1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti iżda b'tort tal-partijiet indaqs;**
 - 2. Tilqa' t-tieni talba billi filwaqt li l-kustodja tal-minuri D tkun affidata f'idejn il-attriċi, il-konvenut ikollu aċċess liberu;**
 - 3. Tiċġad it-tielet talba;**
 - 4. Tikkonferma l-konklużjoni tal-kawża fl-ismijiet inversi deċiża llum stess, u ċioe' li tordna lill-konvenut iħallas manteniment ta' disgħin Ewro (€90) fil-ġimgħa lill-attriċi u għaxar Ewro (€10) fil-ġimgħa għall-minuri *rebus sic standibus* (sakemm din tagħlaq tmintax-il sena);**
 - 5. Tordna li ssir il-qasma bejn il-fond 'x' u 'z' taħt is-superviżjoni ta' l-AIC Mario Cassar (spejjeż fir-rigward jinqasmu bejn il-partijiet fi kwoti indaqs) b'dan li l-fond 'x' jiġi assenjat lill-konvenut u l-fond 'z' lill-attriċi ; il-garaxx 'y' fl-istess triq jiġi ritonat lill-attriċi bħala beni parafernali; kull parti tiġi assenjata l-kontijiet bankarji f'isimha u jekk hemm xi kontijiet flimkien jinqasmu fi kwoti ndaqs bejniethom; tordna li l-vettura ____ tiġi assenjata lill-konvenut u dik ____ lill-attriċi;**
 - 6. Għall-iskop tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt tinnomina lin-Nutar Alexander Sciberras Trigona u l-Avukat Dottor Charmaine Galea bħala kuratriċi tal-kontumaċi u l-istess att għandu jiġi publikat fl-edifiċju tal-Qorti fid-data li tiffissa l-Qorti stess fuq talba tan-Nutar nominand jew xi ħadd mill-partijiet.**
 - 7. Tiċġad it-talbiet l-oħra mhux kompatibbli ma' dak indikat qabel.**
 - 8. Tilqa' l-għaxar talba.**
- L-ispejjeż tal-kawża jkunu a kariku ndaqs bejn il-partijiet.**

Moqrija.

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----